Leżeć POKOTEM

Czy przysłówkowa forma POKOTEM to taki „ogryziony rzeczownik”, pozbawiony mianownika, podobnie jak CISZKIEM lub CHYŁKIEM? I tak, i nie. Przysłówek POKOTEM i zapożyczony z gwary myśliwskiej rzeczownik POKOT to bardzo ciekawa para. POKOT to w języku łowieckim ‘zwierzyna ubita na polowaniu i ułożona szeregiem według hierarchii łowieckiej’. Wydawałoby się oczywiste, że forma POKOTEM, czyli ‘jeden obok drugiego, jeden przy drugim na ziemi’ to oderwana, usamodzielniona i przekształcona w przysłówek postać narzędnika tego rzeczownika. Tymczasem jest odwrotnie! To rzeczownik POKOT został wtórnie utworzony na podstawie formy POKOTEM, która przywędrowała do polszczyzny z ukraińskiego: dawne ukraińskie pókotom to ‘wszyscy razem, jeden obok drugiego’ – od pokotýty ‘potoczyć, poturlać’.